

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Brně rozhodl samosoudcem Martinem Kopou ve věci

žalobců: a) **Bc. J. Č.**
bytem X
b) **L. Č.**,
bytem X
oba zastoupen žalobcem a) jako obecným zmocněncem

proti

žalovanému: **Krajský úřad Olomouckého kraje**
sídlem Jeremenkova 40a, 779 11 Olomouc

v řízení o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 19. 4. 2022, č. j. KUOK 36837/2022,

takto:

- I. Výrok III. rozhodnutí žalovaného ze dne 19. 4. 2022, č. j. KUOK 36837/2022, se *ruší* a věc se *vrací* žalovanému k dalšímu řízení.
- II. Ve vztahu k výrokům I. a II. rozhodnutí žalovaného ze dne 19. 4. 2022, č. j. KUOK 36837/2022, se žaloba *odmítá*.
- III. Žalovaný je *povinen* zaplatit žalobcům náhradu nákladů řízení ve výši 6.000 Kč do 30 dnů ode dne právní moci tohoto rozsudku.

Odůvodnění:

I. Podstata věci

1. Žalobci se podle správních orgánů dopustili schválnosti. Měli na zahradě rodinného domu souseda nainstalovat na vjezdovou dvoukřídlou bránu vyplněnou pletivem 3 ks řetězů a

zámků, aby znemožnili otevření této brány. Oba dostali pokutu. Nyní namítají, že správní orgány jejich vinu ze spáchání přestupku dostatečně neprokázaly. Krajský soud proto musel posoudit, zda tuto námitku vznášejí důvodně.

II. Skutkové okolnosti a rozhodnutí správních orgánů

2. Komise pro projednávání přestupků Statutárního města Prostějov rozhodnutím ze dne 21. 1. 2022, č. j. PVMU 11157/2022 16a („rozhodnutí komise“), uznala oba žalobce vinnými z úmyslného spáchání přestupku proti občanskému soužití podle § 7 odst. 1 písm. c) bod 3 zákona o některých přestupcích ve formě spolupachatelství. Měli se ho dopustit tím, že společně nainstalovali ve dnech 8. 2. 2020 - 13. 2. 2020 na zahradě rodinného domu v obci X č. X na vjezdovou dvoukřídlou bránu vyplněnou pletivem tři kusy řetězů a zámků. Tím znemožnili otevření této brány. V. V., který tuto bránu užíval, to vnímá jako schválnost.
3. Z rozhodnutí komise plyne, že žalobkyně vlastní část pozemku parc. č. X v k. ú. X, který sousedí s pozemkem V. V. Ten roky využíval pozemek žalobkyně jako veřejnou cestu na svůj pozemek. Žalobkyně zaslala dne 7. 1. 2020 V. V. dopis, ve kterém ji informovala o tom, že jí zakazuje vjezd a vstup na část svého pozemku. Zároveň ji upozornila, že po uplynutí deseti dnů od doručení dopisu osadí na bránu tři řetězy se zámkem, aby bránu nebylo možné otevřít nebo vysadit z pantů. V případě odstranění řetězů žalobkyně avizuje věc řešit s Policií ČR. Později žalobkyně oznámila přestupek, kterého se měl dopustit V. V. tím, že odstranil 3 ks řetězů a zámků bez jejího souhlasu a vědomí.
4. Závěr o vině žalobců komise opřela zejména o dopis žalobkyně, její oznámení o přestupku a svědeckou výpověď P. Z. Ten mimo jiné uvedl, že se cesta vedoucí za jejich zahradou vždy využívala jako veřejná komunikace. Tuto cestu využívá také on, aby se dostal na svoji zahradu s technikou. Pozemek, který sousedí s parcelou č. X, vlastní přibližně od roku 1990. Předtím nikdy nikomu nevadilo, že jezdí přes tuto parcelu, která patří X. P. Z. na své bráně neměl žádné řetězy se zámkem ani jinou zábranu. Na jaře roku 2020, asi v únoru, uviděl oba žalobce, jak vystoupili z vozidla značky Škoda a pohybovali se u brány pana V. Už si nepamatoval, zda ten samý den nebo následující na bráně V. viděl řetězy. Přesně také popsal umístění řetězů se zámkem. Popis se shodoval s fotografií pořízenou policií z místa činu.
5. Podle komise v této věci existuje několik nepřímých důkazů, které tvoří uzavřený, logicky provázaný kruh vedoucího k jedinému skutkovému závěru – že řetězy na bránu nainstalovali žalobci. Komise za to uložila žalobci pokutu ve výši 3 000 Kč a žalobkyni 2 000 Kč.
6. Oba žalobci se proti rozhodnutí komise odvolali. Namítali, že správní orgán jejich vinu neprokal. Ani svědek Z. neviděl, že by žalobci na bránu osazovali řetězy. Navíc upozorňovali na nevěrohodnost tohoto svědka. V minulosti se totiž vůči žalobcům dopustil několika přestupků (k odvolání žalobce přiložil správní rozhodnutí, kterým byl P. Z. uznán vinným z toho, že žalobci ublížil na cti).
7. Žalovaný rozhodnutím ze dne 19. 4. 2022, č. j. KUOK 36837/2022 („rozhodnutí žalovaného“), zrušil rozhodnutí komise v části týkající se uložených trestů (výroky I. a II.). Výrokem III. ve zbytku její rozhodnutí potvrdil. Podle žalovaného si komise shromáždila dostatek podkladů rozhodnutí, řádně zjistila skutkový stav a rozhodla správně. Ke svědku

Shodu s prvopisem potvrzuje: E. D.

Z. uvedl, že jej lze považovat za nestranného, protože sám nebyl účastníkem předmětného konfliktu

III. Obsah žaloby

8. Žalobci namítají, že je správní orgány uznaly vinnými pouze na základě nepřímých důkazů. Ty ale netvořily provázaný uzavřený kruh. Konkrétního pachatele přestupku správní orgány nezjistily. Není jasné, zda jej spáchal žalobce, žalobkyně, oba společně nebo někdo úplně jiný. Žalovaný se dostatečně nevypořádal s odvolacími námitkami. Odmítl provést výslech svědka J. S., který vlastní pozemek sousedící se zahradou V.
9. Rozhodnutí žalovaného na str. 5 uvádí nepravdivou informaci, že zámky znemožňují dosavadní běžné užívání veřejné cesty. Není zřejmé, z čeho správní orgány dovodily, že na parcele č. XB je veřejná cesta. Řízení o vydání deklaratorního rozhodnutí, zda se tam veřejná cesta nachází, se teprve vede.
10. Podle žalovaného nebyly výpovědi Z. nevěrohodné. S tím žalobci nesouhlasí. Několik členů rodiny Z. se vůči žalobcům dopustilo přestupků. Jejich výpovědi jsou pouze pomstou za ohlášené přestupky.

IV. Vyjádření žalovaného

11. Žalovaný trvá na tom, že se v řízení bez jakýchkoli pochybností prokázalo, že to byli žalobci, kdo umístil řetězy se zámky na bránu V. Každý ze žalobců měl na daném jednání zjevně jiný podíl. Šlo z jejich strany o promyšlené a úmyslné jednání naschvál.
12. Komise i žalovaný jejich námitky řádně vypořádali. Důvod nevyslechnutí navrhovaného svědka uvádí komise ve svém rozhodnutí.
13. Žalovaný se ve svém rozhodnutí nevyjadřoval k charakteru pozemku p. č. XA. Pouze na základě zjištění ze spisu konstatoval, že (nejen) V. V. předmětný pozemek k průchodu či průjezdu (traktoru) dlouhodobě užíval. Z pohledu komise i z pohledu žalovaného tedy šlo o pozemek, který se v době spáchání přestupku jako cesta či komunikace užíval.
14. Ohledně výpovědí Z. žalovaný neshledal nic, co by je činilo nevěrohodnými. Jejich výpovědi se nedaly posuzovat odděleně od dalších spisových podkladů. Tvořily s ostatními podklady celek, jehož jednotlivé články nebyly ve vzájemném rozporu. Žalobci měli možnost účastnit se provádění těchto důkazů při ústním jednání konaném komisí dne 24. 5. 2021, mohli především klást svědkům otázky a vyjadřovat se ke skutečnostem, ke kterým byli svědci vyslýcháni, této možnosti však nevyužili. Skutečnost, že P. Z. v roce 2019 urazil žalobce na cti, byla pro daný případ bez dalšího irelevantní. Žádná okolnost v obsahu spisové dokumentace nevedla k závěru, že Z. vypovídali vůči žalobcům mstivě.
15. Vina žalobců se opírá o uzavřený řetězec na sebe navazujících důkazů. Tyto důkazy vyloučily možnost jiného skutkového závěru.

V. Posouzení věci krajským soudem

16. Žaloba je přípustná. Podala ji oprávněná osoba. Včas. O žalobě krajský soud rozhodl bez jednání. Žalovaný ani žalobce na výzvu soudu, zda s tímto postupem souhlasí, nereagovali. Má se proto za to, že s rozhodnutím o věci samé bez jednání souhlasí.

17. Žaloba je důvodná.
18. V této věci není sporu o právní kvalifikaci skutku. Krajský soud nemá pochyb o tom, že umístění řetězů na bránu souseda – ať už jsou pohnutky, které k tomu vedou, jakékoliv – naplňuje skutkovou podstatu přestupku schválnosti. V tomto případě správní orgány shledaly vinu ze spáchání přestupků u obou žalobců jednajících coby spolupachatelé. Podstata sporu spočívá v otázce, zda správní orgány dostatečně prokázaly, že se přestupku schválnosti skutečně dopustili oba žalobci. Důležité je tedy posoudit, zda z provedeného dokazování plyne, že skutek (umístění řetězů na bránu) žalobci spáchali úmyslným společným jednáním.
19. Při zjišťování skutkového stavu v řízení o přestupku správní orgán obecně musí postupovat tak, aby zjistil stav věci, o němž nejsou důvodné pochybnosti. Musí jej zjistit v rozsahu potřebném pro rozhodnutí o přestupku (§ 3 správního řádu). Povinnost zjišťovat skutkový stav ohledně skutečností odpovídajících skutkové podstatě přestupku tak leží vždy na správním orgánu. *Pokud existuje rozumná pochybnost, tzn. ne zcela nepravděpodobná možnost, že se přestupkového jednání obviněný z přestupku nedopustil, nelze jej za přestupek postihnout (in dubio pro reo).* Obviněnému stačí k tomu, aby jej správní orgán nemohl za přestupek postihnout, rozumná pochybnost o otázce, zda se předmětného jednání dopustil (srov. usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 14. 1. 2014, č. j. 5 As 126/2011-68, bod 18; či rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 22. 6. 2016, č. j. 1 As 60/2016-30, bod 15).
20. Co se týče důkazních možností za účelem splnění povinnosti zjistit v potřebném rozsahu stav věci, o němž nejsou důvodné pochybnosti, správní orgány mohou podle § 51 odst. 1 správního řádu v řízení použít jakékoliv důkazní prostředky. Jen je musí získat a provést v souladu se zákonem. A tyto prostředky musí být způsobilé přispět k objasnění skutkového stavu věci.
21. Správní orgány v předmětném řízení vycházely ve vztahu k jednání žalobců z nepřímých důkazů. To bez dalšího není problém. Konstatování viny ze spáchání přestupku se nutně nemusí opírat pouze o přímé důkazy. Otázkou dokazování nepřímými důkazy v řízení o přestupku se zabýval Nejvyšší správní soud např. v rozsudku ze dne 3. 5. 2007, č. j. 8 As 10/2006-48, v němž uvedl, že „[l]ogická a ničím nenarušovaná soustava vzájemně se doplňujících nepřímých důkazů musí spolehlivě prokazovat všechny okolnosti spáchaného skutku, majícího znaky skutkové podstaty přestupku, nad vší rozumnou pochybnost stavět najisto, že se jednání dopustil právě ten, kdo má být za přestupek postižen, a současně vylučovat možnost jiného závěru.“
22. Krajský soud musí souhlasit, že *správní orgány neměly dostatek důkazů pro konstatování viny obou žalobců.* Nepřímé důkazy, ze kterých vycházely, tvoří (1) dopis ze dne 7. 1. 2020, který žalobkyně zaslala V. V., a (2) svědecká výpověď souseda P. Z.
23. Již s ohledem na obsah lednového dopisu, ve kterém žalobkyně informuje paní V. o úmyslu umístit na branku jejich plotu tři kusy řetězů, je velmi pravděpodobné, že řetězy na branku umístil buď žalobce nebo žalobkyně. Anebo že jednali společně. *Z dostupných nepřímých důkazů však ani v jejich souhrnu nade vší pochybnost neplyne, že přestupku se dopustili oba žalobci společným jednáním.* Bez bližších konkrétních skutkových zjištění

ovšem není možné vyvodit odpovědnost za přestupek spočívající ve schválnosti ve vztahu k oběma žalobcům.

24. *Pravděpodobnost totiž ke shledání přestupkové odpovědnosti nestačí.* Správní orgán musí jednoznačně identifikovat osobu pachatele přestupku. Pokud do úvahy přichází vícero potenciálních pachatelů, nelze je označit za spolupachatele, aniž by správní orgány disponovaly přesvědčivými důkazy o tom, že dotyční konali úmyslným společným jednáním. Takovým důkazem byla pro správní orgány primárně svědecká výpověď P. Z., který uvedl, že na jaře roku 2020, asi v únoru, uviděl žalobce a žalobkyni, jak vystoupili z vozidla značky Škoda a pohybovali se u brány V. Pouze tento důkaz totiž nasvědčuje přítomnosti obou žalobců na místě činu skutku přibližně v době jeho spáchání.
25. Žalobci ovšem již v rámci správního řízení poukazovali na to, že s P. Z. mají špatné vztahy. Dotyčný se v minulosti několikrát dopustil přestupku proti občanskému soužití vůči žalobci, kterého urazil na cti. Žalovaný však ve věrohodnosti svědka neviděl žádný problém, neboť nebyl účastníkem konfliktu mezi žalobci a rodinou V. Takové zjednodušující hodnocení věrohodnosti výpovědi však není přesvědčivé. Pro hodnocení věrohodnosti svědka hraje zásadní roli posouzení jeho vztahu k projednávané věci a účastníkům řízení. Žalovaný se omezil pouze na velmi stručné hodnocení vztahu svědka k projednávané věci, která se jej osobně nijak netýká. *Opomněl však posouzení vztahu k účastníkům řízení.* Přestože právě v tomto ohledu žalobci vznášeli námitky.
26. Obecně sice krajský soud uznává, že pokud se osoba vypovídající jako svědek v minulosti dopustí přestupku proti účastníku řízení, neznamená to automaticky nevěrohodnost její svědecké výpovědi. V tomto případě však svědek žalobce opakovaně hrubě urazil na cti a je zřejmé, že se žalobcem vůči sobě chovají zášť. Již tato skutečnost vyvolává pochybnosti o jeho věrohodnosti. Svědek Z. není úřední osobou, u které by se automaticky presumovala věrohodnost a pravdivost jejich výpovědí (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 21. 1. 2016, č. j. 6 As 126/2015-42). Pokud tedy správní orgán přistoupí k vydání rozhodnutí o přestupku, musí v odůvodnění rozhodnutí podrobně zdůvodnit, jak posoudil věrohodnost jeho výpovědi. Obzvláště, pokud závěr o vině ve velké míře stojí právě na této svědecké výpovědi a žalobci vznášeli konkrétní námitky nasvědčující její možné nevěrohodnosti.
27. Svědecká výpověď, o kterou se správní orgány opřely, navíc byla poměrně nekonkrétní. Svědek vypověděl, že oba žalobce viděl v blízkosti brány V. na jaře 2020, „asi v únoru“. Neviděl, že by v ten moment instalovali na bránu řetězy. Pouze uvedl, že už si nepamatuje, zda řetězy na bráně spatřil v ten samý nebo následující den. Komise pak ve svém rozhodnutí uvedla, že svědek „po jejich odjezdu uviděl na bráně V. řetězy se zámký“. Komise však nezjišťovala bližší okolnosti, za jakých svědek měl spatřit žalobce na daném místě (nezjišťovala např. jaká byla denní doba, odkud svědek pozoroval jednání žalobců apod.). Pouze na základě časové souvislosti těchto dvou událostí dovodila, že řetězy na bránu umístili oba žalobci společně.
28. Jisté pochybnosti o věrohodnosti výpovědi vzbuzují i informace plynoucí z úředního záznamu policie ze dne 10. 3. 2020. Podle něj policie kontaktovala P. Z. v souvislosti s případnými kamerovými záznamy z daného období (vzhledem k tomu, že má v zahradě

umístěnou kameru). On ovšem tehdy vůbec nezmínil, že by bezprostředně předtím, než došlo k umístění řetězů na bránu, viděl na místě žalobce a žalobkyni.

29. Nekonkrétní svědecká výpověď, o jejíž věrohodnosti panují pochybnosti, ve spojení s jediným nepřímým důkazem tak podle krajského soudu dostatečně spolehlivě neprokazují všechny okolnosti spáchaného skutku. Nestaví nade vší pochybnost najisto, že se přestupku společným jednáním dopustili oba žalobci. Byť je tato verze skutkového děje pravděpodobná, jak již krajský soud konstatoval výše, pravděpodobnost k uznání viny obou žalobců za přestupek nestačí.
30. Jak totiž uvedl Nejvyšší správní soud, nelze se spokojit s tím, že „*skutečnost, že obviněný se dopustil přestupku, se jeví být pravděpodobnou, či dokonce nejpravděpodobnější verzí skutkového děje*. Existuje-li pochybnost, tj. ne zcela nepravděpodobná možnost, že skutkový děj se odehrál jinak než tak, že naplňuje všechny znaky skutkové podstaty přestupku, nepřipadá shledání viny spácháním přestupku v úvahu“ (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 24. 11. 2011, č. j. 7 As 97/2011-68). Platí totiž, že správní trest – stejně jako trest soudní – lze uložit, jen pokud je nade vší pochybnost, že se skutek stal a že se stal právě tím způsobem, jaký správní orgán zjistil a prokázal (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 29. 8. 2007, č. j. 1 As 11/2007-70).
31. V tomto případě nicméně existují pochybnosti o tom, zda řetězy na branku umístili oba žalobci společně anebo jenom jeden z nich a případně který. V duchu zásady *in dubio pro reo* proto krajský soud musel přistoupit ke zrušení rozhodnutí správních orgánů. I v přestupkovém právu totiž obdobně jako v právu trestním platí, že je lepší v pochybnostech zprostit obvinění deset vinných, než shledat vinu jediného nevinného.
32. Poměrně obsáhlý správní spis, který v této věci čítá několik desítek stran, svědčí o velkém úsilí, které správní orgány vyvinuly, aby prošetřily oznámení přestupku, kterého se žalobci měli dopustit. I přes toto úsilí však jejich rozhodnutí nemůže obstát. Situaci v tomto případě komplikovalo to, že potenciální pachatelé přestupku byli dva. *K uznání viny obou cobý spolupachatelů je totiž nutné nade vší pochybnost prokázat, že spáchali přestupek úmyslným společným jednáním*. V případě žalobců však i přes provedené dokazování existovala pochybnost o tom, že se tvrzeného skutku dopustili oba společně. Žalobní námitky žalobců proto krajský soud shledal důvodnými.

VI. Závěr a náklady řízení

33. Po důkladném přezkoumání napadeného rozhodnutí a řízení, které mu předcházelo, tedy krajský soud vyhověl žalobním námitkám poukazujícím na nezjištění skutkového stavu bez důvodných pochybností. Výrokem I. tohoto rozsudku proto zrušil výrok III. rozhodnutí žalovaného a věc mu v tomto rozsahu vrátil k dalšímu řízení. V navazujícím řízení bude muset – buď sám žalovaný nebo komise, pokud žalovaný zruší relevantní část rozhodnutí komise a věc jí vrátí – (1) za účelem zjištění skutkového stavu věci bez důvodných pochybností provést další dokazování, nebo (2) postupovat v souladu se zásadou *in dubio pro reo* a rozhodnout o zastavení řízení (za současného zrušení relevantní části rozhodnutí komise, pokud takto bude rozhodovat žalovaný), neboť se nepodařilo spolehlivě prokázat spáchání přestupku žalobci.
34. Výrokem II. tohoto rozsudku krajský soud musel odmítnout žalobu v části, která se týká výroků I. a II. rozhodnutí žalovaného. Těmito výroky totiž žalovaný zrušil rozhodnutí

komise v částech týkajících se uložení správních trestů a vrátil jí věc k dalšímu řízení. Tyto výroky rozhodnutí žalovaného tak nenaplnují materiální znaky rozhodnutí uvedené v § 65 odst. 1 soudního řádu správního, protože nejde o akt, jímž orgán veřejné moci autoritativně a pravomocně zasáhl do právní sféry fyzické nebo právnické osoby. Rozhodl zde totiž ve prospěch žalobců. Ti tedy v této části napadají akt správního orgánu, který není rozhodnutím ve smyslu § 65 odst. 1 soudního řádu správního. Napadají úkon, který je podle § 70 písm. a) soudního řádu správního vyloučen ze soudního přezkumu. Žaloba proti tomuto úkonu je na základě § 68 písm. e) soudního řádu správního nepřípustná. Krajský soud proto v odpovídajícím rozsahu přistoupil k odmítnutí žaloby proti výrokům I. a II. rozhodnutí žalovaného podle § 46 odst. 1 písm. d) soudního řádu správního

35. Žalobci byli ve věci úspěšní, proto jim vzniklo právo na náhradu nákladů řízení vůči žalovanému. Výrokem III. tohoto rozsudku soud uložil žalovanému povinnost zaplatit žalobcům do třiceti dnů od právní moci rozsudku náhradu nákladů řízení o žalobě v celkové výši 6.000 Kč. Tato částka se skládá ze zaplaceného soudního poplatku 3.000 Kč za podání žaloby za každého z žalobců.

Poučení:

Proti tomuto rozsudku lze ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení podat kasační stížnost u Nejvyššího správního soudu. *Nejvyšší správní soud kasační stížnost proti tomuto rozsudku odmítne pro nepřijatelnost, pokud nebude svým významem podstatně přesahovat vlastní zájmy stěžovatele.* V řízení o kasační stížnosti musí stěžovatele zastupovat advokát. To neplatí, pokud má stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které se vyžaduje pro výkon advokacie.

Brno 25. ledna 2023

Martin Kopa, v. r.
samosoudce